

Szeretettel köszöntöm a tisztelt megjelenteket Molnár Péter szobrászművész kiállításának megnyitóján!

Évek óta foglalkozom a salgótarjáni és Nógrád vármegyei szobrászattal, köztéri szobrokkal. Több kutatásom eredménye is megjelent már, s ezek közé sorolható Molnár Péter köztéri szobrairól írt tanulmányom. Ezért nagyon örülök, hogy Péter elfogadta felkérésünket, hogy alkotásaiból rendezhessünk kiállítást. Annál is inkább, mert 2020-tól egy Nemzeti Kulturális Alap pályázatának köszönhetően meg tudtunk vásárolni egy plasztikát a gyűjteményünk számára.

Városunkban már az 1930-as évektől kezdve nagynevű szobrászművészek alkottak. Az 1960-as évektől, a modern városközpont kialakításának folyamatában tudatosan tervezték a lakókörnyezet és az azt díszítő kültéri képzőművészeti alkotások együttesét. A legforgalmasabb tereken, az épületek közül kimagasló hegytetőn, a fák rejtekében, vagy éppen a külváros eldugott belső udvarain számtalan szobor áll. A nógrádi megyeszékhely városképének formálásában, kimagasló tehetségű szobrászok vállaltak jelentős szerepet.

Ebbe a sorba tartozik bele az 1990-es évek végétől Molnár Péter is. Városunk több pontján találkozhatunk köztéri szobraival, jeles személyeket ábrázoló portréival. Szoktam mondani: neki van a legnagyobb területű állandó kiállítása, hiszen a salgótarjáni Pantheontól kezdve a Fő téren át egészen a Szent József plébániatemplomig, azon túl is Somoskőig található meg szobrai. Főként, ha még a város és vonzaskörzetének határán is túlmegyünk. De maradjunk most is a múzeum terében lévő kiállításon:

Mielőtt a kiállítást méltatnám, engedjék meg, hogy az Önök nevében is köszöntsem a szobrászművészt, ugyanis pár nappal ezelőtt ünnepelte a születésnapját: Isten éltesse Péter, jó erőben és egészségben!

A tárlat három részből áll: a kisplasztikákból, a köztéri szobrait bemutató tablókból és egy rövid filmösszeállításból.

Molnár Péter alkotói pályájának kezdetén a Nógrád Megyei Közgyűlése megrendelésére elkészítette Felsőpetényben a Mindszenty emléktáblát 1992-ben, a bíboros születésének 100. évfordulója alkalmából. 1995-ben Kazárra megformálta a falu egykori híres polihisztor papjának, Szabó Istvánnak a szobrát. Szabó István író és műfordító volt, ő fordította le először magyarra Homérosz két nagy eposzát, az Iliászt és az Odüsszeiát. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának és a Kisfaludy Társaságnak.

Ahogy polgármester úr is említette, Molnár Péter több salgótarjáni kötődésű személyről készített portérszobrot vagy emléktáblát a megyeszékhelyre. A város központjában a Fő térrel szemközti parkban kapott helyet 2012-ben Dr. Förster Kálmán, Salgótarján első polgármesterének szobra. Förster Kálmán 1922-től 1944-ig állt a város élén. A mészki szobor tökéletesen, ugyanakkor szerényen illeszkedik a térbe, méreteivel és formájával azonban méltóságot sugároz.

. „Hogy mennyi és milyen munkát jelentett számomra a hihetetlenül elhanyagolt Salgótarjánnaak valamennyire való rendbe hozása, azt csak az tudja kellőképpen méltányolni, aki Salgótarjánt 1922 előtt és 1943 után, vagyis 21 év polgármesteri működésem elején és annak végén látta” – írja visszaemlékezésében Förster Kálmán¹.

Salgótarjánban Förster Kálmán első intézkedései közé tartozott egy építészeti-szabályozási tervpályázat kiírása. A pályázatot Vargha László, a kor egy neves városrendezőépítésze nyerte meg. Elgondolását

¹ Dr. Förster Kálmánnaak, Salgótarján város első polgármesterének visszaemlékezései. Szerk.: Szirácsik Éva. Salgótarján: Nógrádi Történeti Múzeum, 2012. 96.p.

soha nem valósították meg, de alapja lett a későbbi rendezési terveknek. A terv lényege a korábbi horizontális terjeszkedési koncepciók után a vertikális volt: „fel kell kapaszkodnunk a hegyre”. A szoborkompozíció e terv szerint valósult meg, tehát Förster Kálmán a város origójaként, kezdeteként jelenik meg. Az architektonikai elemek a város jelenlegi építészeti jellegét adják vissza, a függőleges és vízszintes irányokat, ahogy a korabeli rendezési tervek is utalnak e két irányra.

Az öltönyt és nyakkendőt viselő Förster Kálmánt békésen ül a város közepén, fejét kissé felfelé tartja, szinte szemlélődve. Jobb keze a térdén, bal keze a térdére fektetett csukott könyvön nyugszik, mely a becsülettel végigjárt, lezárt életutat jelképezi, de utalhat az értékes önéletrajzi írására is. Förster szerénységét hangsúlyozza a szobrász azáltal, hogy nem emelvényre helyezi az egykori polgármestert, hanem egy padszerű tömbre ülteti le, ezáltal emberközelivé válik, olyan köztéri szoborrá, hogy bárki közelébe mehet, mellé ülhet.

Kabátja könnyedén fekszik a vállán. Kalapja a mellette fekvő téglalatest alakú asztalszerű lapon nyugszik. A kalap bizonyos szögből nézve magashegyek vonulatait imitálja.

A szobor azt a pillanatot idézi meg, mint amikor 1967-ben visszalátogatott Salgótarjánba, mint nagy formátumú, haladó gondolkodású ember, dicsérőleg szólt a már elkezdődött városfejlesztési munkálatokról.

Salgótarján központjában, a városházi Pantheonban áll Molnár Péter városunkhoz kötődő több jeles személyének a mellszobra is. Molnár Péternek a magas szintű szakmai tudás mellett megvan az az érzéke

is, hogy a szobrokból előhívja az ábrázolt személyeknek azon tulajdonságait, melyek a legjellegzetesebbek és a leginkább ismert arcát mutatják. Portrészobrai azért is időtállóak, mert felülemelkedve az aktuális művészeti irányzatok keretein és elvárásain, örök értékek figyelembevételével készülnek. Egyszerre klasszikusak, ugyanakkor modernek. A ma emberének szólnak, de a következő nemzedékek változó értékrendjével is lépést tudnak tartani, hiszen szobrai kortalanok, esztétikai korszakok felett állnak.

Egy portrészobor nem titkolt célja az, hogy a figyelmet egy fontos személyre és munkásságára irányítsa. Fontos tehát, hogy a szobor érdekes és megragadó legyen, és a nézők érdeklődését felkeltse a téma iránt. A megszokottól eltérő, de mégis vonzó alkotás arra ösztönöz, hogy meg akarjuk ismerni az okot, amiért az emlékművet létrehozták. Bár egy közismert személyről készített portrészobor nem enged tág mozgásteret a művész számára, mivel hasonlítania kell az ábrázolt személyre, mégis a mozdulat kifejezőereje, a talapzaton elhelyezett jelképek számtalan lehetőséget teremtenek egyedi és érdekes alkotás létrehozására.

Így van ez **Róth Flóris** portréjával, amit 2000-ben avatták fel. Róth Flóris (1865-1955) bányamérnök 1918-tól húsz éven át, nyugdíjba vonulásáig, dolgozott a bányavállalat irányítójaként Salgótarjában. vagy **id. és ifj. Chorin Ferenc**, akik a gazdasági életben jelentős szerepet játszó Salgótarjáni Kőszénbánya Rt igazgatósági elnökei voltak. Emlékükre állították a gránit kettős portré domborművet a salgótarjáni Bányászati Kiállítóhely épületének falára ifj. Chorin Ferenc lányai Chorin Daisy és Erzsébet 1998-ban.

Említhetem a 2002-ben leleplezett **Bátki József** festő- és szobrászművész plasztikáját. és **Dr. Dornay Béla** (Dr. Darnay Dornay Béla) portréját is a városházi Pantheonban.

A Múzeum téri Pantheonon kívül Molnár Péter számos szobra áll még a városon belül és városhatáron kívül. Salgóbányán állították fel **Zenthe Ferencnek**, a nemzet színészének emléket emelő szobrot, mely a park éke. Zenthe portréjában, csakúgy, mint minden Molnár Péter által készített szoborban benne van az ábrázolt személy teljes lénye és a legszerethetőbb tulajdonságai sejlének fel.

2011-ben Molnár Péter az Aranycsapat salgótarjáni futball-legendájáról is készített egy mellszobrot, melynek különlegességét az adta, hogy **Szójka Ferenc** még személyesen lehetett jelen a szoboravatón. Az akkor 80 éves sportoló fiatalkori önmagát láthatta viszont Molnár Péter alkotásán. Molnár Péter portrészobrokon kívül emlékművek elkészítésére is kapott felkérést. 2000-ben készítette el a **Somosi hősök és áldozatok emlékművét**, ami a két világháborúban és az 1956-ban elesett hősöknek állít emléket. A szobor a túlélők, az emlékezők, az anyák oldaláról tárja fel a háborúk drámáját. Az imára kulcsolt kezű, múltba, az emlékekbe, a fájdalomba révülő idős nőalak, ahogy a helyiek megfogalmazták, akár mindannyiunk édesanyja is lehetne. Szintén Somoson áll a Hazatérés Emlékkút. A sziklatömbből kifolyó víz a haza-került településeink visszanyert új életlehetőségét jelképezi. A vele szemben látható szobor a somoskői bazaltömlés oszlopait jeleníti meg.

A töredezett, pusztult kietlen kőoszlopok tetején az életbe, a jövőbe vetett hit szimbólumaként nyílnak a kövirózsák magasan, hogy a földről a tekintetünk, s vele a lelkünk is felemelkedjék.

A **Kőbányászaink emlékkövét** 2007-ben Somoskőújfalu Önkormányzata és a Salgói Nyugdíjas Bányászszakszervezet készítette az Oktatási és Kulturális Minisztérium pályázati támogatásával, azzal a szándékkal, hogy megemlékezzen a környék kőbányászati múltjáról és a település élő és elhunyt bányászainak munkájáról.

A kőhasítás mestersége mint a múlt kőbe zárt emléke tárul szemünk elé a kavicszerű kő széthasított felületén. A domborművesen megformált alakok fejtik és faragják a jobb oldali sziklaként értelmezhető felületet. A kőbányász figurák hajolt testtartása a munka iránti alázatot és a hegy iránti tiszteletet fejezi ki.

A Szent Lázár Megyei Kórházban 2016-tól áll a **Szent Lázár feltámasztása** című szobor, mely a szegények és betegek iránti szeretet és kötelességvállalás szimbóluma.

Ahogy a fentiekben látjuk számtalan Molnár Péter szoborral találkozunk nap mint nap a város utcáit, tereit járva. Viszont felsorolni is nehéz lenne azt a rengeteg érmet, amit készített, illetve azt a rengeteg alkotást, amit restaurált.

Jelenleg Molnár Péter a **Szent József plébániatemplom** bejáratánál lévő szoborfülkékbe készíti el Szent Péter és Szent Pál, illetve Szent István és Boldog Meszlényi Zoltán szobrait. Az 1930-as években épült templom stílusához, illetve Bóna Kovács Károly egyszerűsített formavilágához alkalmazkodva készíti el alkotásait.

Jelen kiállításon szereplő kisplasztikai közül most csupán kettőt szeretnék kiemelni, de egy szakmai tárlatvezetésen szívesen mesélek majd még:

A Fiatal férfi portréja, mely a múzeumunk gyűjteményének jeles darabja bazaltkő posztamensre helyezett ólomszobor. A címében ugyan fiatal férfit jelöl az alkotás, de a néző első látásra egy idősebb embert képzelne a portréba. A szakállas férfi tekintete messze a távolba réved, szája enyhén nyitva. A mély ráncok a gondterheltséget, a küzdelmet jelzik, melyek az ifjú férfit megtörhették. Ezt erősíti meg a szobrász az anyagválasztással is. Az ólom, mely nehéz, könnyen alakítható fém; nagy fajsúlya miatt a nehézség, a teher szimbóluma. Az ólom súlyként húzza le a lelket a földre.

A másik alkotás **József, az ács** címet viseli. A kis bronzplasztika a mesterségbeli tudás és a művészi ihletettséget bizonyító. Jézus Krisztus gondviselőjének, Szűz Mária férjének ábrázolása kiemelt helyet foglal el Molnár Péter művészetében. A kisplasztika megformálásából érződik az alkotó mély, hite. A félelem, a szorongás az, amely József testtartásából, arca árulkodó vonásaiból látszik. A férfit munka közben látjuk, s valami nagy esemény lehet, amire figyel. Talán éppen ekkor szól hozzá az angyal: *József, Dávidnak fia, ne félj jegyesedet Máriát elvenni, mert a Szentlélektől fogant és szül fiat, kinek neve Jézus lesz.*

Tudták azt Önök, hogy Molnár Péter a kőtörő nevet nem a szobrászati munkája miatta kapta, hanem a futball miatt? És azt tudták, hogy amikor Péter járt Budapestre a Képzőművészeti és Iparművészeti Szakközépiskolába akkor Budapest után Somosról volt a legtöbb növendéke az iskolában? És azt tudják, hogy minden

emberben és az ábrázolt személyekben is meglátja a művész a leg-szerethetőbb vonásait? Ha minderről és még más műhelytitkokról szeretnének hallani, nézzék meg a Shah Timor által készített össze-állítást, ami Molnár Péter személyes dolgaiba is betekintést ad. Na-gyon büszkék vagyuk erre a kiállításra, és köszönjük Molnár Péter-nek, hogy bemutathatjuk az alkotásait, s köszönjük a támogatóink-nak, köztük az Új Műhelynek, hogy támogatta a kiállítási installá-ciók elkészítését, illetve Földi Péternek, a kiállítás rendezésében be-töltött szerepéért. Illetve nagyon köszönöm a kollégáimnak is, hogy nagy szeretettel segítették ennek a kiállításnak a létrejöttét.

Köszönöm, hogy elfogadták meghívásunkat és együtt ünne-pelhattünk a művész úrral, neki pedig kívánom, hogy ahogy a neve is mondja: Molnár Péterként, azaz a kőszikla őrlőjeként minden nehézséggel könnyen bírkózzon meg az életben, törje össze a kő-szicklákat úgy, hogy abból csodás alkotások szülessenek mindannyi-unk javára és gyönyörködtetésére.

Isten éltesen Péter és a kiállítást megnyitom!